4 Φεβρουαρίου 2023

Κυριακὴ Τελώνου καὶ Φαρισαίου (Anthony Bloom Metropolitan of Sourozh (1914- 2003))

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
Δύο εβδομάδες πρὶν ἀκούσαμε στὸ Εὐαγγέλιο τὴν ἱστορία τοῦ Βαρτίμαιου καὶ τὴν προηγούμενη ἑβδομάδα τὴν ἱστορία τοῦ Ζακχαίου.

Ὁ Βαρτίμαιος ἦταν τυφλός, ἴσως ὅλη του τὴ ζωή, ἤ ἴσως κάποια συγκεκριμένη στιγμὴ εἶχε εἰκόνα ὅλης τῆς ὀμορφιᾶς τοῦ κόσμου, τῶν ἀνθρώπινων προσώπων, τὴν ὀμορφιὰ ἀπὸ κάθε τι ποὺ τὸν συνέδεε κατευθείαν μέσω τῆς κτίσης μὲ τὸν Θεὸ ποὺ δημιούργησε τὰ πάντα. Ἦταν ἕνας τυφλὸς ἄνθρωπος.

Μιὰν ἡμέρα ἕνα πλῆθος πέρασε δίπλα του, ἕνα παράξενο πλῆθος – ὄχι ἁπλὰ ἕνα θορυβῶδες πλῆθος περαστικῶν, ἀλλὰ ἕνα πλῆθος ποὺ εἶχε ἕναν πυρήνα, καὶ ὁ πυρήνας αὐτὸς ἦταν ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ Βαρτίμαιος ἀντιλήφθηκε τὴν ἰδιαιτερότητα αὐτοῦ τοῦ πλήθους καὶ ρώτησε ποιὸς ἦταν ἐκεῖνος ποὺ τὸ ἔνωνε σὲ ἕνα σύνολο· καὶ τότε ἄρχισε νὰ κραυγάζει γιὰ βοήθεια, γιὰ νὰ ἐλευθερωθεῖ ἀπὸ τὴν τυφλότητά του.

Πόσες φορὲς δὲν εἴμασταν τυφλοί, ἤ πόσα πολλὰ χρόνια δὲν ζήσαμε ὅλοι σὰν τυφλοί; Τυφλοὶ στὴν ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ ποὺ μᾶς προσφέρει ὁ κόσμος· τυφλοὶ στὴν ὀμορφιά, ὄχι στὴν ἐξωτερική της ποιότητα ἀλλὰ στὴν λάμψη τῆς θεϊκῆς λάμψης καὶ ὀμορφιᾶς ὅπως μᾶς ἀποκαλύπτεται. Πόσο συχνὰ δὲν κοιτάξαμε πρόσωπα δίχως ποτὲ νὰ δοῦμε ὅτι εἶναι εἰκόνες τοῦ Θεοῦ ποὺ θὰ πρέπει νὰ μᾶς φέρνουν σ’ ἐπαφὴ μὲ τὸν Θεό, καὶ νὰ μὴν στέκουν ἀνάμεσα σὲ μᾶς καὶ τὸν Θεὸ σὰν πειρασμός. Πόσο συχνὰ πέρασε ὁ Χριστὸς δίπλα μας καὶ ποτὲ δὲν προσέξαμε τὴν παρουσία Του;

Ἂς προβληματιστοῦμε καὶ ἂς ἀναρωτηθοῦμε ὄχι μόνο πόσο συχνὰ εἴμασταν τυφλοὶ στὸ παρελθόν, ἀλλὰ πόσο εἴμαστε τὴν παροῦσα στιγμὴ. Ὁ Χριστὸς βρίσκεται ἀνάμεσα μας. Τὸ ἀντιλαμβανόμαστε; Ἕνας Πατέρας τῆς Ἐρήμου εἶχε πεῖ : «Ὅποιος εἶδε τὸν πλησίον του ἔχει δεῖ τὸν Θεό». Ναὶ μιὰ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, μιὰ ἀληθινὴ εἰκόνα. Κατεστραμμένη στὴν πραγματικότητα, ὅπως τόσες πολλὲς εἰκόνες εἶναι βεβηλωμένες ἢ κατεστραμμένες· κατεστραμμένες σὲ βαθμό ποὺ, κάποιες φορὲς δὲν ἀναγνωρίζονται, καὶ ὅμως εἶναι μιὰ θεία εἰκόνα.

Τὴν προηγούμενη ἑβδομαδα ἀκούσαμε γιὰ τὸν Ζακχαῖο. Ὁ Ζακχαῖος ξεπέρασε ἕναν ἄλλον πειρασμὸ ποὺ μᾶς εἶναι πολὺ γνωστός, αὐτὸν τῆς ματαιότητας· ἡ ματαιότητα ποὺ σημαίνει τὴν προσκόλλησή μας σὲ πράγματα ἀσήμαντα καὶ ἡ προσπάθειά μας νὰ προκαλέσουμε μέσα ἀπὸ αὐτὰ τὸν θαυμασμὸ ἄλλων ἀνθρώπων ποὺ δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ κρίνουν, ἐπειδὴ εἶναι ἐπίσης δέσμιοι στὴν ἴδια μικρότητα τῆς καρδιᾶς καὶ τοῦ νοῦ. Ἡ ματαιότητα, κατὰ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακας, εἶναι ὑπερηφάνεια ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ δειλία ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· μιὰ ἐπιθυμία νὰ μὴν κριθοῦμε, νὰ μὴν καταδικαστοῦμε, ἀλλὰ νὰ μᾶς θαυμάζουν, νὰ μᾶς ἐπαινοῦν, νὰ μᾶς ἐπιδοκιμάζουν ἀκόμα γιὰ πράγματα ποὺ δὲν ἔχουν κάποια ἀξία, ἁπλὰ καὶ μόνο νὰ μᾶς ἐπιδοκιμάζουν.

Πρότεινα τὴν προηγούμενη ἑβδομάδα ὅτι πρέπει να ἑστιάσουμε τὴν προσοχή μας σὲ αὐτὴν τὴν ἰδιαίτερη γιὰ μᾶς ἁμαρτία καὶ νὰ ἀναρωτηθοῦμε πόσο εἴμαστε ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὴν κρίση τῶν ἀνθρώπων, πόσο εἴμαστε ἀδιάφοροι στὴν κρίση τῆς δικῆς μας συνείδησης καὶ μέσα ἀπὸ αὐτὴν, στὴν κρίση τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ;

Σήμερα ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ μιὰ τρίτη εἰκόνα· μὲ τὴν ἱστορία τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ Τελώνη. Ὁ Τελώνης εἶχε συναίσθηση τῆς ἀναξιότητάς του, ὅτι ἦταν ἀνάξιος νὰ παρουσιαστεῖ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐπίσης ὅτι ἦταν εὐπρόσδεκτος στὴν συντροφιὰ ἀξιοσέβαστων ἀνθρώπων, ποὺ ὁ Θεὸς θὰ ἀποδεχόταν. Ἦλθε στὴν πόρτα τοῦ Ναοῦ καὶ δὲν μποροῦσε νὰ διασχίσει τὸ κατώφλι γιατὶ γνώριζε ὅτι σὲ αὐτὸν τὸν κόσμο τὸν ἀκάθαρτο, τὸν μολυσμένο, τὸν βεβηλωμένο ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἁμαρτία, ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ τὸ κακό σὲ ὅλες του τὶς μορφὲς, ὁ Ναὸς ἦταν ἕνας τόπος ἀφιερωμένος μόνο στὸν Θεό. Ὅλος ὁ ὑπόλοιπος κόσμος, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσω μιὰ φράση τοῦ Σατανᾶ ποὺ πείραξε τον Κύριο, ὅλο τὸν ὑπόλοιπο κόσμο «τὸν παρέδωσε ὁ ἄνθρωπος σ’ ἐμένα». Ἀλλὰ ὁ ναὸς εἶναι ἕνας χῶρος ὅπου ἄνθρωποι τῆς πίστης, ἀδύναμοι ἀλλὰ μὲ πίστη στὸν Θεὸ, εἶναι ἀποκομμένοι ἀπὸ τοῦτο τὸ βασίλειο τοῦ τρόμου ποὺ εἶναι τὸ δράμα τῆς Θεϊκῆς ὀμορφιᾶς, τῆς κατοικίας τοῦ Ἑνὸς ποὺ δὲν ἔχει τόπο νὰ «κλίνει τὴν κεφαλή», σ’ ἕναν κόσμο ποὺ τὸν ἔκλεψαν ἀπ’ Αὐτὸν καὶ παραδόθηκε στὰ χέρια τοῦ ἀντιπάλου.

Ὁ Τελώνης στάθηκε στὴν εἴσοδο τοῦ Ναοῦ, γνώριζε ὅτι ἀνῆκε στὸ βασίλειο τοῦ

κακοῦ, καὶ δὲν μποροῦσε νὰ εἰσέλθει στὸν ἱερὸ χῶρο τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅμως, ἔνοιωσε τὴ διαφορά, ὁ τρόμος τὸν συνεῖχε καὶ μιὰ αἴσθηση λατρείας γιὰ τὸ βασίλειο τοῦ Θεοῦ. Χτυποῦσε τὸ στῆθος του ζητώντας ἔλεος γιατὶ δὲν μποροῦσε νὰ ἐλπίζει καὶ νὰ ὑπολογίζει σὲ τίποτα ἄλλο.

Καὶ ὁ Φαρισαῖος στάθηκε στὸ μέσον τῆς Ἐκκλησίας· εἶχε μπεῖ στὸ ναὸ καὶ εἶχε πάρει τὴ θέση του ἐκεῖ σὰν κάποιος ποὺ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ βρίσκεται ἐκεῖ. Γιατί; Ὄχι ἐπειδὴ ἦταν ἕνας ἄνθρωπος μὲ ἀγνὴ καρδιά, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἦταν πιστὸς στὸν κάθε τυπικὸ κανόνα ποὺ εἶχε καθιερωθεῖ ἀπὸ τὴ Συναγωγή, ὅπως ἕνας ἀριθμὸς ἀπὸ ἐμᾶς εἶναι πιστὸς στοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς ζωῆς ποὺ δὲν μᾶς ἀγγίζουν κἄν, ποὺ δὲν φτάνουν στὴν καρδιά μας, ποὺ δὲν δίνουν νέο σχῆμα καὶ νόημα στὶς σκέψεις μας.

Ἔτσι πάλι, βρισκόμαστε ἐνώπιον δύο ἀνδρῶν καὶ ὁ Χριστὸς μᾶς ρωτᾶ: ποιὸς εἶσαι; Εἶσαι κάποιος ποὺ συναισθάνεται τόσο βαθιὰ τὴν ἱερότητα τοῦ Θεοῦ, ποὺ γνωρίζει ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ ἕναν Θεὸ ποὺ θὰ κατέβαινε στὴ γῆ γιὰ νὰ μᾶς θεραπεύσει καὶ νὰ μᾶς σώσει, δὲν θὰ ὑπῆρχε τρόπος νὰ Τὸν προσεγγίσουμε. Ἢ εἴμαστε σὰν τὸν Φαρισαῖο ποὺ θὰ ἔλεγε στὸν Θεό, ποὺ θὰ Τοῦ ἔλεγε κατάμουτρα: Ἔκανα ὅ,τι ἦταν γραμμένο νὰ γίνει. Δὲν ἔχεις κάτι νὰ μοῦ ζητήσεις! ... Δὲν εἴμαστε τόσο ὑπερήφανοι ὅπως ὁ Φαρισαῖος, οὔτε ἔχουμε τὸ σταθερὸ θάρρος νὰ εἴμαστε τόσο πιστοὶ ὅσο ἦταν ἐκεῖνος στὴν πλήρη τήρηση τοῦ γράμματος τοῦ νόμου.

Ἂς ἀναρωτηθοῦμε λοιπὸν: μιμούμαστε τὸν Φαρισαῖο στὰ ἔργα του, ἐξωτερικὰ πιστοὶ στὰ δόγματα τῆς Χριστιανικῆς μας πίστης; Καὶ πέρα ἀπὸ αὐτὸ, ἐπιτρέπουμε στὴν πίστη μας νὰ μεταστρέψει τὴν καρδιά μας, νὰ κυβερνᾶ τὴν θέληση μας, καὶ νὰ φωτίζει τὸ νοῦ μας;

Αὐτὴν τὴν ἐργασία μᾶς προσφέρει τὸ σημερινό Εὐαγγέλιο. Σκεφτεῖτε το. Θὰ εἶναι ἕνα ἀκόμα βῆμα γιὰ νὰ πάρουμε μιὰν ἀπόφαση ὥστε νὰ μὴν καταδικαστοῦμε. Ἀμήν.

Ἀπόδοση Κειμένου: www.agiazoni.gr

Πηγή: agiazoni.gr